

Tudomány- és technikatörténet CD-ROM-on XXV.

A technika kincsestára. Álom és valóság Verne műveiben

A technika kincsestára - Álom és valóság Verne műveiben [elektronikus dokumentum] / szerzők Bánkuti József László [et al.]. - Interaktív multimédia - [Budapest] : Enciklopédia Humana Egyesület, cop. 2004. Főcím a címképernyőről.

Működési követelmények: Pentium 366 MHz, 64 MB RAM, 5 MB video 16 bit color, SVGA monitor (800X600 felbontás), 16X CD-ROM meghajtó, hangkártya, MS Windows 98
ISBN 963 86312 28

Jules Verne (1828–1905) élete egybeesett a tudomány és a technika robbanásszerű fejlődésével,

hiszen a 19. századból származik többek között az elektronika, a vegyészet, a tengeri, szárazföldi és légi közlekedés legtöbb olyan felfedezése, amelyek tökéletesítése a 20. századra várt. A 150 éve milliók által olvasott író életéről azonban keveset tudunk, még ha a hazai olvasók nagy része magyarnak is hitte Verne Gyula néven kiadott könyvei alapján. Az Enciklopédia Humana Egyesület legújabb alkotása a természettudományok területén kimagaslóan művelt ember életművének technikatörténeti vonatkozásait mutatja be a jóslatok, álmok valós tudományos hátterének feldolgozásával.

A kiadvány törzsanyagát, a Verne életrajzát és életművét összefoglaló nagy fejezetet két alfejezet alkotja. Az első alfejezet Curriculum címen két részből áll: az első rész Verne Emlékeim gyermek éveimből és ifjúkoromból c. visszaemlékezését tartalmazza, a második R. H. Sherard lejegyzésében az íróval életéről és munkásságáról folytatott beszélgetésének anyagát adja közre. A második alfejezet Életmű címen szintén két részből áll. Az első rész Simon Vierre: „A képzelet hatalma” címen 1878-ban született esszéjét foglalja magában, amely Verne munkásságának technikatörténeti jelentőségét boncolgatja. A második részben Hankiss János: „Verne Gyula, a tudomány a szépirodalomban” című tanulmánya az író életművének irodalomtörténeti értékeit veszi górcső alá.

A törzsanyaghoz kapcsolódó Tárgyszavak című második nagy fejezet részben betűrendben, részben témakörök szerint másfél száznál több – leginkább lexikonszócikkhez hasonlítható –, szöveges kiegészítéseket tartalmaz. Előbbiben az ágyútól a duzzasztógátig, az éghajlattól a hőmérőig, az időjárás irányításától a lövedékig, a magasságmérőtől a parabolatűkörig, a radioaktivitástól az urániumig, a ütközéstől a zseblámpáig 155 tétel található. Utóbbi ugyanezen egységeket tíz témakörbe – bányatechnika, csillagászat, elektrotechnika, energetika, fizika, földrajz, geológia, haditechnika, informatika és közlekedés – csoportosítva sorolja fel.

Az egyes tárgyszavakról további eligazodást ad három mutató, amelyben az első az adott címszó technikatörténeti vonatkozásait ismerteti, a második a tárgyszónak az író regényeiben történő előfordulásának helyeit jelöli, a harmadik pedig azt vizsgálja, hogy az adott fogalom a későbbi korokban megvalósult-e, vagy megmaradt a fantáziadús képzelet világában.

Az író szépirodalmi munkásságát összefoglaló, *Bibliográfia* című harmadik nagy fejezet részben az 1851-ben megjelent „Un drame an Mexique” kötettől az 1989-ben napvilágot látott „Angleterre et en ecosse” című műig francia nyelven megjelent műveket, részben a magyar Unikornis Kiadó által 1997 és 2005 között kiadott – „A dunai hajós” című kötettől az „Új hazában” kötetig összesen 79 részből álló – sorozatának tagjait sorolja fel megjelenésük időrendjében. A két alfejezetben szereplő valamennyi kötet részletes tartalma a kötetcímszóra történő kattintással magyar nyelven olvasható. Ugyanezen fejezet adja közre a Verne Gyuláról szóló ajánlott irodalom jegyzékét.

Az első nagy fejezet szöveganyagát páratlanul bőséges (800-nál több tételt tartalmazó) és gondosan reprodukált képanyag gazdagítja, mégpedig úgy, hogy a képek a jobb élvezhetőség kedvéért kétszeresre is nagyíthatók. A képanyag mennyiségi és minőségi gazdagságát csak kiemeli az egész

kiadvány elegáns tipográfiai és színvilága, amely utóbbi meleg tónusával teszi élvezetessé az igényes tartalomban való sokoldalú elmélyedést.

A kiadvány magyar szerzői – Bánkuti József, Bencze Géza, Jeszenszky Sándor, Krámlí Mihály, Majtényi Zoltán, Mészáros Balázs, Nagy Balázs, Soltész József, Szabó Attila, Szűcs Ervin, Varga József – a műben az egyetemes technikatörténet számos magyar vonatkozását is megörökítették, mivel többségük a vernei életművön keresztül kezdett vonzódni a technika csodálatos világához. A művet ötletgazdaként *Mosonyi László* neve fémjelzi.

Verne Gyula halálának centenáriuma a *Soros Alapítvány*, az *Unikornis Kiadó*, a *Magyar Szabadalmi Hivatal* és a *T. Nagy Tamás Kft.* támogatásával készült kiadvány technikai kivitelezését végző neves alkotógárdából a képszerkesztő *Csukovics Anita*, az arculattervező *Beck Tamás*, és a digitális szerkesztő *Molnár Ferenc* nevét kell külön kiemelni. Az igényes multimédia CD-ROM-kiadványok olvashatóságát biztosító rendszerkövetelményű alkotás felelős szerkesztője *Szentpéteri József* volt. A kiadvány 5555 Ft-ért a kiadó www.ehe.hu honlapján rendelhető meg.

Árkos Iván
(BME OMIKK)

MultiSearch közös keresőrendszer

A CSA a világ egyik legnagyobb információs vállalkozása. Folyóiratok kiadására, nyomtatott és elektronikus változatban történő terjesztésére, valamint bibliográfiai és teljes szövegű adatbázisok előállítására és szolgáltatására szakosodott. A kiadványokat és az adatbázisokat négy fő szakterületre csoportosítva ajánlják:

- természettudományok,
- társadalomtudományok,
- művészetek és humán tudományok,
- műszaki tudományok.

Világszerte több mint 80 ország több mint 4000 intézményében nap mint nap igénybe veszik a CSA szolgáltatásait: információs forrásait használják, folyóiratait olvassák, több mint 30 éve működő indexelő és referáló adatbázisaiban keresnek.

A CSA legújabb terméke, a *MultiSearch* az adatbázisokban való közös, egyesített (federated) keresést teszi lehetővé. *Egyetlen* belépéssel valósul meg a jogosultság ellenőrzése (authentication), és jutunk el a könyvtár valamennyi elektronikus forrásához. A megoldás több mint 2000 elektronikus forrás (szolgáltatás) esetében lehetséges. Lényege, hogy nincs szükség különböző (szolgáltatások által nyújtott) interfészek használatára, különböző keresőmotorok ismeretére, egy lépésben több adatbázis kereshető, kezelhető a több adatbázisból is kapott találatok.

A MultiSearch fejlesztése

A *MultiSearch* a CSA új, 2004 decemberében kibocsátott, *Illumina* nevű platformjának egyik mo-